

Sygnatura akt XIII C 868/14/2

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Ośrodek (...) w L. XIII Wydział Cywilny z siedzibą w L. w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Sadowska

Protokolant: st. prot. sąd. Karolina Mitrus

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2016 r. w L.

na rozprawie

sprawy z powództwa R. M. (1), J. C.

przeciwko Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej im. (...) w likwidacji z siedzibą w M.

o ustalenie nieważności lub uchylenie uchwał

1. Ustala, iż uchwały Walnego Zgromadzenia Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej im. (...) w likwidacji z siedzibą w M. nr 14/12 z dnia 11 września 2012r. i nr 20/12 z dnia 20 grudnia 2012r. są nieważne.

2. Kosztami procesu obciąża pozwaną i z tego tytułu zasądza od pozwanej na rzecz

powodów kwotę 580 zł.

SSO Małgorzata Sadowska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 sierpnia 2014r. powodowie R. M. (1) i J. C. wniesli o ustalenie, że uchwały Walnego Zgromadzenia Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej im. (...) –l.W. w likwidacji z siedzibą w M. nr 14/12 z dnia 11 września 2012r. i nr 20/12 z dnia 20 grudnia 2012r. są nieważne albo o uchylenie obu wyżej wymienionych uchwał. Ponadto wniesli o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Prawomocnym wyrokiem z dnia (...). Sąd Apelacyjny wP.ustalił, iż powodowie są członkami pozwanej spółdzielni. Orzeczenie tej treści zapadło w wyniku postępowania, w którym powodowie domagali się ustalenia, że uchwały walnego zgromadzenia pozwanej o ich wykreśleniu z grona członków spółdzielni są nieważne i prawnie bezskuteczne. A skoro tak, ich członkostwo trwa od chwili ich przyjęcia w poczet członków.

J. C. od 2001r. nie wykonywał pracy w spółdzielni a w dniu 10 maja 2003r. uzyskał prawo do renty inwalidzkiej. Po jakimś czasie powód odzyskał zdolność do wykonywania pracy i zarejestrował się w urzędzie pracy. W dniu 9 kwietnia 2005 r. w trakcie walnego zgromadzenia zapadła uchwała o skreśleniu z listy członków spółdzielni (...) na podstawie § 15 pkt. 2 od 2-4 Statutu spółdzielni. Od dnia 10 maja 2003 r. J. C. nie świadczył bowiem pracy na rzecz pozwanej Spółdzielni z uwagi na jego sytuację zdrowotną i uzyskanie renty inwalidzkiej. O czasie, miejscu i porządku

walnego zgromadzenia wyznaczonego na dzień 9 kwietnia 2005 r. J. C. został zawiadomiony zgodnie z § 28 ust. 1 Statutu Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej oraz zgodnie z art. 40 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo Spółdzielcze poprzez wywieszenie ogłoszenia na tablicy na 7 dni naprzód. W ogłoszeniu wskazano, że przedmiotem zgromadzenia będzie m.in. jego zwolnienie z członkostwa w Spółdzielni ze wskazaniem § 15 pkt. 2 od 2-4. Powód nie był obecny na tym zgromadzeniu. Odpis protokołu z walnego zgromadzenia z dnia 9 kwietnia 2005 r. nie został doręczony J. C.. W 2007 r. powód J. C. dowiedział się o tym, że został skreślony z listy członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej. W 2007 r. powód zgłosił się do pozwanej spółdzielni z prośbą o wystawienie zaświadczenia o tym, że nie jest członkiem spółdzielni, a a które było mu potrzebne do zarejestrowania się w urzędzie pracy. Pozwana Spółdzielnia wystawiła mu takie zaświadczenie w dniu 1 marca 2007 r. J. C. w dniu 16 lipca 2007 r. odebrał udział członkowski w pozwanej spółdzielni w wysokości 300 złotych. Powyższą kwotę powodowi wypłaciła księgowa – obecna likwidator spółdzielni (...), która wyjaśniła powodowi podstawę zwrotu tych pieniędzy, jednakże pozwany zakwestionował tą podstawę uważając, iż były to rozliczenia wynikające z płatności za mieszkanie.

Powód R. M. (1) od 16 stycznia 1973 r. był członkiem pozwanej Spółdzielni w M.. Od dnia 16 stycznia 1973 r. do dnia 18 lutego 2005 r. powód był zatrudniony w spółdzielni jako kierowca, pracownik fizyczny. Od dnia 19 lutego 2005 r. R. M. (1) przestał pracować w spółdzielni z uwagi na jego sytuację zdrowotną. Powodowi z tytułu niezdolności do pracy przyznano rentę. W dniu 28 listopada 2006 r. odbyło się walne zgromadzenie, na którym odbyło się głosowanie w sprawie wykreślenia z listy członków powoda R. M. (1). Uchwała w sprawie jego wykreślenia nie zapadła, gdyż wniosek Zarządu nie uzyskał większości głosów. Na tym zgromadzeniu był obecny R. M. (1). W dniu 19 maja 2007 r. podczas walnego zgromadzenia została podjęta uchwała o skreśleniu z listy członków spółdzielni (...) na podstawie § 15 pkt. 2 od 2-4 Statutu Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej im. (...) - (...)W.. R. M. (1) od dnia 19 lutego 2005 r. nie świadczył pracy na rzecz pozwanej Spółdzielni. O czasie, miejscu i porządku tego zgromadzenia powód został zawiadomiony zgodnie z § 28 ust. 1 Statutu Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej oraz zgodnie z art. 40 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo Spółdzielcze poprzez wywieszenie ogłoszenia na tablicy na 7 dni naprzód. W ogłoszeniu wskazano, że przedmiotem zgromadzenia będzie m.in. jego zwolnienie z członkostwa w Spółdzielni ze wskazaniem § 15 pkt. 2 od 2-4. R. M. (1) nie przyszedł na to zgromadzenie. Odpis protokołu z walnego zgromadzenia z dnia 19 maja 2007 r. nie został doręczony powodowi. W dniu 31 grudnia 2010 r. powód R. M. (1) w siedzibie spółdzielni odebrał kwotę 300 złotych stanowiącą zwrot udziału członkowskiego. Powyższą kwotę powodowi wypłaciła księgowa – obecna likwidator spółdzielni (...), która wyjaśniła powodowi podstawę zwrotu tych pieniędzy.

Jako członkowie spółdzielni mieli oni prawo do uczestniczenia w obradach walnego zgromadzenia spółdzielni oraz podejmowania uchwał, a także udziału w nadwyżce bilansowej i podziale majątku spółdzielni. Pozwana spółdzielnia została postawiona w stan likwidacji w okresie trwania członkostwa powodów w spółdzielni a mianowicie w 2012r. Po otwarciu procesu likwidacji walne zgromadzenie członków podjęło dwie uchwały dotyczące rozliczenia udziałów i zatwierdzenia listy członków uprawnionych do wzięcia udziału w tym rozliczeniu. Pierwsza z tych uchwał z dnia 11 września 2012r. opatrzona została nr 14/12 i stwierdzała, iż walne zgromadzenie uchwaliło jednogłośnie, że udziały zostaną rozliczone w równych częściach dla każdego pracującego członka tj. w 1/17, a druga z dnia 20 grudnia 2012r. nr 20/12 stanowiła, iż walne zgromadzenie jednogłośnie podjęło uchwałę w sprawie rozliczenia i zatwierdzenia listy członków uprawnionych do wzięcia udziału w rozliczeniu. Rozliczenie nastąpi w równej części na siedemnastu pracujących członków (1/17) według poniższej listy: 1. A. (...).G. M. 3.B. W. 4.Zwada I. 5.C. (...).S. A. 7.T. (...). P. Z. 9.T. (...).K. (...). N. B. 12.F. (...). K. (...). K. P. 15. N. K. 16. A. S. 17. G. S.. O czasie, miejscu i porządku walnych zgromadzeń członkowie spółdzielni byli zawiadamiani przez wywieszenie ogłoszenia na tablicy na terenie gospodarstwa 7 dni przed terminem. Był to jedyny sposób zawiadamiania o terminie i porządku walnego zgromadzenia członków spółdzielni niezależnie od tego co było przedmiotem obrad. Powodowie nie uczestniczyli w tych obradach i nie mieli żadnego wpływu na treść podjętych uchwał, gdyż nie byli uznawani przez pozwaną wówczas za członków spółdzielni. Nie byli również poinformowani o treści podjętych uchwał, a dowiedzieli się o ich podjęciu i o ich treści podczas postępowania w sprawie (...) przed tutejszym sądem. Członkostwo powodów było kwestionowane przez pozwaną przez cały czas trwania procesu i ostatecznie kwestia ta została rozstrzygnięta, jak to na początku wskazano, dopiero w wyniku prawomocnego orzeczenia Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 10 lipca 2014r.

Pozwana po wydaniu przez Sąd Apelacyjny wyroku z dnia 10 lipca 2014r. doręczyła powodom uchwały o ich wykreśleniu z grona członków spółdzielni i pisma z dnia 25 sierpnia 2014r. powodowie odebrali w dniu 26 sierpnia 2014r. już po złożeniu pozwu w niniejszej sprawie. Postanowieniem z dnia 23 września 2014r. sąd udzielił powodom zabezpieczenia i na czas trwania postępowania ustanowił zakaz zakończenia postępowania likwidacyjnego przez pozwaną oraz zakaz dokonywania wypłat z tytułu rozliczenia udziałów i podziału majątku spółdzielni. Sąd Apelacyjny w P. postanowieniem z dnia 21.11.2014r. oddalił zażalenie pozwanej na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia.

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2015r. tutejszego sądu sąd oddalił powództwo J. C. i R. M. (2) o uchylenie uchwał walnego zgromadzenia Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w M. z dnia 9 kwietnia 2005r. i 19 maja 2007r. o wykreśleniu powodów z grona członków spółdzielni. Wyrok jest prawomocny albowiem Sąd Apelacyjny w P. oddalił apelację powodów. Powodowie złożyli skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego.

W dniu 7 lutego 2013 r. pozwana Spółdzielnia została sprzedana (...) (...) w R.. Kwota ze sprzedaży spółdzielni została częściowo podzielona pomiędzy jej członków. Został sporządzony plan likwidacji spółdzielni, a do podziału pozostało około 6 mln złotych pomiędzy obecnych członków Spółdzielni.

Dowód: odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w P. k. 11, zawiadomienia o wykreśleniu powodów z grona członków spółdzielni k. 30-37, ogłoszenia o walnych zgromadzeniach z dnia 14.09.2012r. i 20.12.2012r. i protokoły z ich odbycia k.38-48, rejestr członków spółdzielni – załącznik do akt, zeznania powodów i zeznania likwidatora pozwanej M. G. – protokół elektroniczny k. 168, odpisy zaskarżonych uchwał (k. 12-13).

Sąd zważył, co następuje:

Zeznania powodów R. M. (1) i J. C. Sąd uznał za wiarygodne w zakresie, w jakim powodowie podnieśli, że do 26 sierpnia 2014r. nie zostali poinformowani pisemnie przez pozwaną o wykreśleniu ich z listy członków oraz że nie byli obecni na walnym zgromadzeniu członków spółdzielni podczas którego były podejmowane zaskarżone uchwały albowiem powyższe zostało potwierdzone przez likwidatora pozwanej M. G. oraz korespondowało z dokumentami zgromadzonymi w aktach sprawy. Sąd dał wiarę zeznaniom powodów, kiedy to zeznali, że uczestniczyli w walnych zgromadzeniach bo spółdzielnia nie uznawała ich członkostwa, co jednoznacznie wynikało również z treści zeznań likwidatora spółdzielni, jak i treści rejestru spółdzielni, z którego wynikało, że powodowie zostali wykreśleni z grona członków spółdzielni jeszcze zanim uchwały o ich wykreśleniu zostały im doręczone.

Natomiast Sąd nie dał wiary powodom w części, w której wskazywali, że nie wiedzieli z jakiego tytułu otrzymali kwotę po 300 zł, albowiem zeznania te były sprzeczne z zeznaniami likwidatora M. G., z których wynikało, że tłumaczyła powodom z jakiego tytułu otrzymują powyższe kwoty. Zeznania powodów w tej części były nadto sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego, albowiem w ocenie Sądu nie jest prawdopodobne, by powodowie nie interesowali się z jakiego tytułu otrzymują pieniądze od pozwanej Spółdzielni.

W pozostałym zakresie zeznania powodów Sąd uznał za wiarygodne, albowiem korespondowały one z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Zeznania ich w większości stanowiły jednak ich subiektywne odczucia, w związku z czym nie miały doniosłego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Zeznania likwidatora M. G. były wiarygodne, albowiem były spójne, logiczne i zgodne z dokumentami zgromadzonymi w toku postępowania.

Sąd dał wiarę dokumentom stanowiącym podstawę do ustalenia stanu faktycznego sprawy nie znajdując zastrzeżeń, co do ich wiarygodności. Strony w żaden sposób nie zakwestionowały tych dowodów.

Powodowie oparli swoje żądanie na treści art. 189 k.p.c. wnosząc o ustalenie, że uchwały z dnia 11 września 2012r. i 20 grudnia 2012r. są nieważne z uwagi na ich sprzeczność z ustawą a mianowicie z przepisami art. 18§2 i 125§5a prawa spółdzielczego.

Powodowie niewątpliwie mieli interes prawny w wykazaniu, że zaskarżone uchwały są nieważne albowiem zostali pominięci w planie podziału majątku spółdzielni, która w chwili obecnej jest likwidowana i jest dzielony jej majątek pomiędzy członków spółdzielni. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 31 lipca 2014r. wydanym w sprawie IACa 237/14 powodowie, których członkostwo w spółdzielni ustało w toku procesu winni wykazać, że jako byli członkowie spółdzielni mają interes w zaskarżeniu uchwał ponieważ dotyczą ich konkretnych praw podmiotowych, w tym jako członków spółdzielni. Wykluczenie członka ze spółdzielni oznacza jedynie tyle, że traci on legitymację czynną do zaskarżenia uchwały podjętej po ustaniu członkostwa i nie ma uzasadnionych racji aby to ograniczenie uprawnień rozciągać także na uchwały podjęte w czasie trwania członkostwa jeżeli członek spółdzielni zaskarżył uchwały walnego zgromadzenia inne niż dotyczące jego praw podmiotowych, a następnie po wytoczeniu tego powództwa został wykluczony ze spółdzielni, to zachowuje legitymację czynną wtedy, gdy zaskarżył do sądu uchwały o wykluczeniu.

Zgodnie z art. 42 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - prawo spółdzielcze, uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna z ustawą jest nieważna. Tej sprzeczności powodowie upatrywali się w braku możliwości uczestniczenia w walnym zgromadzeniu spółdzielni, podczas którego podejmowano zaskarżone uchwały, jak również w treści zaskarżonych uchwał skoro zostali pominięci w planie podziału majątku spółdzielni. Jak wynika z okoliczności niniejszej sprawy, powodowie zostali zawiadomieni o terminie walnego zgromadzenia, na którym podjęto zaskarżone uchwały w sposób przewidziany w § 28 ust. 1 Statutu pozwanej spółdzielni oraz zgodnie z art. 40 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo Spółdzielcze, jednakże gdyby stawili się nawet na to zgromadzenie nie mogliby głosować, gdyż jak zeznała likwidator spółdzielni nie byli traktowani jako członkowie ponieważ wykreślono ich już z rejestru członków. Zgodnie art. 18§2 prawa spółdzielczego każdy członek ma prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu. Skoro powodowie nie uczestniczyli w walnym zgromadzeniu, podczas którego podejmowano decyzje co do podziału majątku likwidowanej spółdzielni i nie zostali ujęci w planie podziału tego majątku, to podjęte uchwały z dnia 14.09.2012r i 20.12.2012 r należało uznać za nieważne jako sprzeczne z treścią art. 125§5a prawa spółdzielczego. Przepis ten bowiem stanowi, iż pozostały majątek ma być w całości lub części podzielony między członków, w podziale tym uwzględnia się byłych członków, którym do dnia chwili przejścia albo postawienia spółdzielni w stan likwidacji nie wypłacono wszystkich udziałów. Podkreślenia wymaga okoliczność, iż Sąd Apelacyjny w P. rozpoznając zażalenie pozwanej na postanowienie tutejszego sądu w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia w uzasadnieniu postanowienia z dnia 21 listopada 2014r., wskazał, iż nawet gdyby uchwały o wykreśleniu powodów z grona członków spółdzielni stałyby się skuteczne to pozwana nie wykazała, że okoliczność ta miałaby wpływ na roszczenie powodów o uchylenie uchwał zapadłych w okresie gdy byli jeszcze członkami spółdzielni tj. zapadłych dnia 11 września 2012r. i 20 grudnia 2012r. Ponadto zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzut pozwanej, iż „uczestnictwo powodów w walnych zgromadzeniach nie wpłynęłoby na treść zapadłych uchwał jest nieuzasadniony”, tym bardziej, iż „przepis art. 18§2 prawa spółdzielczego stanowi, iż członkowie spółdzielni mają prawo do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu lub zebraniu grupy członkowskiej”, a zatem „samo niezapewnienie im możliwości uczestniczenia w walnych zgromadzeniach oznaczało pozbawienie uprawnionych (powodów) wpływu na realizację własnych interesów, w szczególności poprzez uczestnictwo w ustalaniu sposobu rozliczenia udziałów”. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu tego postanowienia wskazał również na przepisy Działu XII Prawo Spółdzielcze a zwłaszcza na przepis art. 125 prawa spółdzielczego. Obecnie powodowie nie są członkami spółdzielni, gdyż ich wykreślenie z grona członków stało się skuteczne, to jednak, zdaniem sądu, okoliczność ta nie mogła mieć wpływu na treść rozstrzygnięcia z uwagi na to, że powództwo o ustalenie nieważności zaskarżonych uchwał zostało wniesione, jak powodowie byli jeszcze członkami spółdzielni, a zaskarżone uchwały dotyczyły praw podmiotowych powodów.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w pkt, 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt. 2 wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu i z tego tytułu zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 580,00 złotych (400 zł opłata od pozwu i 180 zł koszty zastępstwa procesowego).

Małgorzata Sadowska